

Asia: VN/894/2022

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi työsopimuslain 1 luvun 1 §:n muuttamisesta

Yleiset huomiot

Yleiset huomionne esityksestä.

Lounais-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualue (työsuojeluviranomainen) kiittää työ- ja elinkeinoministeriötä mahdollisuudesta lausua asiassa. Lausunto on muodostettu yhdessä kaikkien työsuojelun vastuualueiden kanssa ja edustaa näin kaikkia työsuojeluviranomaisia.

Esityksen pykälämuutos ei työsuojeluviranomaisen kannalta vastaa tavoitteeseen siitä, että säädöshankkeella pyrittäisiin vaikuttamaan konkreettisesti työntekijöiden aseman epävarmuuteen. Vaikka työsuojeluviranomainen yhtyy esityksessä esitettyihin tulkintaohjeisiin, ei nyt ehdotettava lainkohdan muutos selkeytä oikeustilaa riittävästi. Nyt esitetty muutos ja oikeustilan pysyminen muuttumattomana eivät hyödytä viranomaisten tai oikeuslaitoksen toimintaa. Toisaalta kirjoitusasu on siinä määrin yleisluontoinen, ettei sillä voitane katsoa olevan juurikaan vaikutusta yksittäisen kansalaisen kykyyn arvioida oikeussuhteensa luonnetta.

Esityksen yleisperustelut

Huomionne esityksen yleisperusteluista.

-

Esityksen vaikutukset

Huomionne esityksessä arvioiduista vaikutuksista.

Työsuojeluviranomaisen käsityksen mukaan esityksellä ei ole suoraan vaikutusta työsuojeluvalvontaan, mutta säädösmuutos on luonteeltaan sellainen, että se saattaa tuoda hetkellisen tarpeen koulutukselle ja neuvonnalle, jolla voi olla vähäistä vaikutusta työsuojeluviranomaisten resurssiin.

Työsopimuslain 1 luvun 1 §:ään ehdotettava muutos

Huomionne pykälään ehdotettavasta muutoksesta ja sen säännöskohtaisista perusteluista.

Työsuojeluviranomainen ei pidä tarkoituksenmukaisena osapuolten tahdon korostamista säädöstekstissä. Vaikka esitöissä osapuolten tahdon merkitystä on avattu enemmän ja todettu, ettei esimerkiksi sopimuksen nimikkeelle anneta ratkaisevaa merkitystä, on vaarana, että tahdon korostaminen säädöstekstissä tosiasiallisesti johtaa siihen, ettei alisteisessa asemassa oleva sopimuskumppani pidä mahdollisena riitauttaa sopimusta, jonka tämä on virheellisesti tullut allekirjoittaneeksi. Työsuojeluvalvonnan havaintojen mukaan tyypillinen virheellinen oikeussuhteen arviointi tehdään nimenomaan tilanteessa, jossa osapuolilla on näennäinen yhteinen käsitys, mutta työntekijä on erehdytetty tai tämän työmarkkina-asema on muutoin niin heikko, ettei tällä ole ollut tosiasiallista mahdollisuutta esittää oikeussuhteen olevan työsuhde.

Esityksen ansioiksi voidaan mainita merkityksen antaminen sopijapuolten sosiaaliselle ja taloudelliselle asemalle sekä nimenomainen maininta siitä, ettei lain kiertämistarkoituksessa tehdyille sopimuksille anneta suojaa. Lisäksi esityksessä korostetaan riittäväällä tavalla sitä, että työsuhteen rajanvetotilanteita syntyy myös suhteessa muihin kuin yrittäjäsuhteeseen.

Työsuojeluviranomainen yhtyy SAK:n ja STTK:n lausumassa nostamaan

havaintoon siitä, että esitys ei vastaa viimeaikaisen digitaalisen kehityksen ja toisaalta työntekijöiden näennäisen epäitsenäisen aseman vaikutuksiin työsuhteen arvioinnissa. Jos säädösmuutoksen tarkoituksena on ollut osin myös esitöiden kautta kuvata kansalaisille niitä kriteerejä, joilla oikeussuhteen muotoa tulisi arvioida, olisi tätä näkökulmaa tullut avata esitöissä enemmän.

Eriksson Aki
Lounais-Suomen aluehallintovirasto - Työsuojelun vastuualue